

Wijkvernieuwing op z'n Gronings

Een ambitieuze aanpak in Groningen-Noord
op basis van radicale gelijkwaardigheid

Groningen, april 2023

Voorwoord

Een van mijn voorgangers noemde Groningen ooit een stad met twee gezichten, een metafoor die nog steeds opgaat. Groningen is aan de ene kant een jonge en gezonde stad, waar veel mensen fijn wonen of graag naar toe komen, omdat het er goed toeven is. De afgelopen jaren werd de stad Groningen zelfs uitgeroepen tot gezondste stad van Nederland. Tegelijkertijd wonen er veel mensen met wie het helemaal niet zo goed gaat: ze hebben moeite om rond te komen, komen minder goed mee op school of op de arbeidsmarkt en ze kampen vaker met gezondheidsproblemen.

Deze trend zien we in heel Nederland: goede buurten doen het steeds beter, slechte wijken glijden verder af. Het is nog geen halfuur fietsen van zuid naar noord in de stad, maar in dat korte stuk loopt de levensverwachting van de inwoners met enkele jaren terug. Al onze inwoners horen erbij, daarom is dit onacceptabel. Het is een groot goed dat we nu met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) alles in het werk gaan stellen om de structurele problemen in deze wijken aan te pakken.

In Groningen hebben we een lange traditie van wijkvernieuwing, van proberen om vragen uit de wijk in de wijk op te lossen, passend bij de wijk. Toch zien we dat het ingewikkeld is om structurele problemen te doorbreken. Dat vraagt langjarige inzet van alle betrokken partijen. Daarom hebben we in Groningen nu een maatschappelijke coalitie gesmeed, die bestaat uit bewoners, gemeente, woningcorporaties, politie, welzijn, werkgevers, onderwijs en het Rijk. Deze partijen committeren zich de komende 15 à 20 jaar aan de wijkvernieuwing.

Een belangrijk uitgangspunt is dat we ongelijk gaan investeren, met onverdeelde aandacht, voor een gelijker Groningen. Dat vormt ook de kern van het ambitiedocument dat voor u ligt. In dit document stellen we de opgave van de bewoner centraal en kijken we met een langetermijnperspectief: hoe moeten onze noordelijke wijken er over twintig jaar uitzien? En hoe kunnen we deze wijkvernieuwing op onze eigen, Groningse manier laten slagen?

We willen dat bewoners kunnen meedoen en dat kinderen met liefdevolle aandacht kunnen opgroeien. Dat zij ervan uit kunnen gaan dat de hele gemeenschap hen ondersteunt. En dat, als dat nodig is, ook de instanties er voor hen zijn, met onverdeelde aandacht en met hun beste mensen. We moeten ervoor zorgen dat mensen voor zichzelf kunnen zorgen, door te leren of te werken. Daarom moeten mensen in een fijn huis kunnen wonen in een prettige buurt, waar je naar je buren omkijkt en waar je veilig bent en je veilig voelt, thuis en op straat.

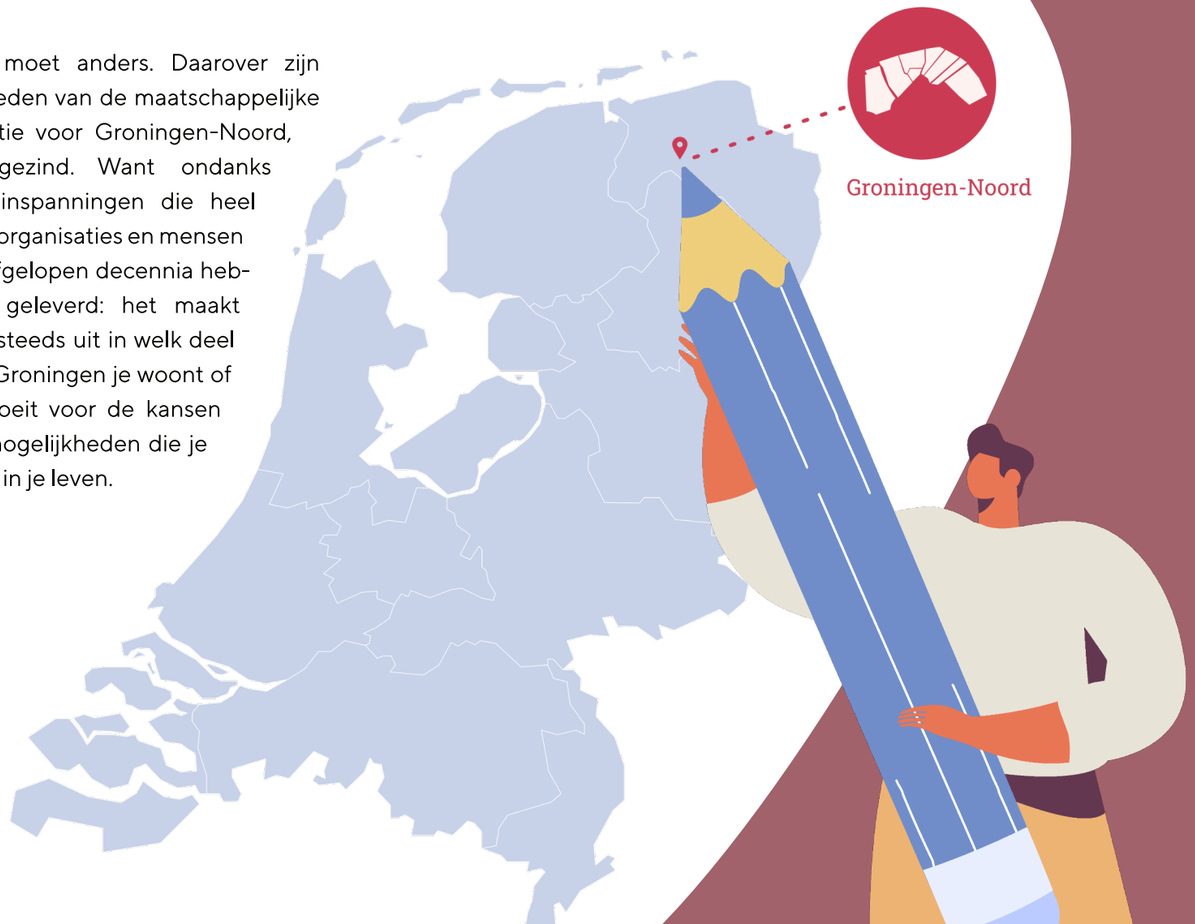
Dit zijn stevige ambities, maar ze zijn gegrond in de overtuiging dat de betrokken partijen deze gezamenlijk ook waar kunnen maken. Dat is nu de opdracht die voor ons ligt: om met daden het verschil te gaan maken voor onze inwoners.

Koen Schuiling
Voorzitter van de maatschappelijke coalitie
Burgemeester van Groningen

Wijkvernieuwing op z'n Gronings

Het moet anders. Daarover zijn wij, leden van de maatschappelijke coalitie voor Groningen-Noord, eensgezind. Want ondanks alle inspanningen die heel veel organisaties en mensen de afgelopen decennia hebben geleverd: het maakt nog steeds uit in welk deel van Groningen je woont of opgroeit voor de kansen en mogelijkheden die je hebt in je leven.

Sterker nog, in de noordelijke wijken zijn de omstandigheden voor veel bewoners de afgelopen tien jaren verslechterd. Daarom grijpen wij de komst van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid met beide handen aan om het beter te doen.

Voor u ligt het ambitiedocument 'Wijkvernieuwing op z'n Gronings'. Een ambitieuze aanpak in Groningen-Noord op basis van radicale gelijkwaardigheid. We baseren onze inzet op ervaringskennis van onze bewoners, zij doen mee en worden daarvoor betaald. Wat we doen houden we langs onze meetlat, de 'zeven vinkjes van Groningen-Noord', waarin ervaringskennis is verankerd. Meedoen is ons uitgangspunt. Zo is ook dit ambitiedocument tot stand gekomen.

We willen dat bewoners van de noordelijke wijken op een gelijkwaardige manier meedoen en kinderen er met aandacht gezond en veilig opgroeien. Als het nodig is, kunnen ze erop vertrouwen dat ze ondersteund worden door de gemeenschap en instanties. Zodat ze gezond en gelukkig zijn in hun eigen huis, en wonen in een prettige en veilige buurt waar mensen naar elkaar omkijken. Deze ambitie hebben we uitgewerkt in vier actiegerichte en sterk samenhangende thema's: Leren, Werken, Wonen en Veilig zijn.

Dit document is het startschot voor een ambitieuze gezamenlijke aanpak voor de komende 15 tot 20 jaar. We hebben doelen bepaald die zijn gebaseerd op de indicatoren die we al lange tijd volgen. Met z'n allen gaan we nu aan de slag met een programmaplan, waarin we onze thema's verbinden. We zoeken geen oplossingen die zich naar het systeem schikken, maar die passen bij het leven van de bewoners van Groningen-Noord.

We laten het programmaplan aansluiten op de wijkvernieuwing die we in Groningen al jaren doen. Want we weten dat binnen onze wijken grote verschillen bestaan. Problemen stapelen zich niet alleen bij gezinnen op, maar ook in bepaalde straten en buurten. Daarom gaan we voor maatwerk per wijk en een programmaplan voor Groningen-Noord. Wijkvernieuwing op z'n Gronings.

Meedoen

“Ik ben het wel gewend om geen geld te hebben. Maar het gaat eigenlijk niet meer. De boodschappen worden steeds duurder, het lukt me niet meer om m’n kinderen iedere dag een lunch mee te geven naar school. Ik weet wel, ik had die energie-toeslag natuurlijk moeten bewaren tot de rekening kwam. Maar ja, de kinderen hadden kleren nodig en ik gunde ze ook een keer een dagje Drouwenerzand. En de verwarming had ik toch bijna nooit aan gehad. Maar die rekening viel vies tegen.

Ik ben een alleenstaande moeder van zes, twee kinderen gaan naar school. Ooit besloot ik moeder te worden en niet te gaan werken. Ik had dan wel geen geld en zat in de schuldsanering, maar ik had gelukkig niet van die toestanden zoals bij de toeslagenaffaire, waarbij je kinderen uit huis worden geplaatst. Ik vind het lastig om over mijn problemen te praten, ook al weet ik eigenlijk wel dat er soms hulp mogelijk is. Maar ik ben doodsbang dat er iets gebeurt, dat ik iets fout doe. Dat men vindt dat ik geen goede moeder ben. Ik heb me altijd redelijk kunnen redden, maar nu heb ik geen idee hoe ik m’n energierekening moet betalen.

Maar er gebeuren ook leuke dingen hoor. Sinds kort werk ik als vrijwilliger in het wijkcentrum, met contract en vrijwilligers-vergoeding. Echt, ik voel me er vanaf de eerste dag al thuis. Er werken daar mensen die heel lief voor me zijn en me nemen zoals ik ben. Sterker nog, ze zeggen heel vaak dat ze niet zonder me kunnen. Maar het wijkcentrum is ook belangrijk voor mij. Ik kom eindelijk het huis weer uit, er zit weer wat regelmaat in mijn leven. En mijn collega’s waarderen wat ik doe, daar word ik heel gelukkig van.

Toch zit ik nu wel in de put. Laatst kwam ik thuis van mijn werk en lag er een brief van de gemeente op de mat. Vroeger had ik zo’n brief van de gemeente ongeopend in een hoek gesmeten. Maar tegenwoordig lees ik ze direct. De gemeente feliciteerde me met mijn vrijwilligerswerk, maar er stonden ook heel veel onduidelijke dingen in. Kort daarna stopte mijn uitkering... Ik raakte helemaal in paniek en voelde me zo ontzettend ellendig. Ik had spijt dat ik mijn contract had getekend en snapte er ook niets van. Die mevrouw van de gemeente had beloofd dat de vergoeding geen gevolgen zou hebben voor mijn uitkering. Geen idee hoe dit verder moet, wie kan ik nog vertrouwen?”

Dit is het verhaal van Thea. Een verhaal zoals er vele zijn in de wijken in Groningen-Noord. Het legt bloot dat de aanpak van de laatste decennia niet dat heeft bereikt waarop we hoopten. Integendeel, de problemen in de noordelijke wijken van Groningen zijn er niet kleiner maar groter op geworden. Thea’s verhaal laat ook zien, hoe in een oogwenk met veel moeite opgebouwd vertrouwen kapot kan gaan. Daarom moet het anders.

VERTROUWEN

Toch zien we ook successen, zoals bijvoorbeeld de armoedeaanpak van Kansrijk Groningen. Dat is een intensieve aanpak waarbij een ervaringsdes-kundige, een buddy, naast een bewoner staat. De buddy vraagt wat er nodig is, biedt hulp aan en zoekt een oplossing in

het regelingenwoud dat in de loop van de tijd is gaan woekeren. De bewoner in kwestie krijgt zo weer perspectief op een prettig leven. Of neem de inwoners die de weg naar Sportcentrum Noord weten te vinden, waar ze drempelloos zichzelf kunnen zijn. Waar ze weer regelmaat krijgen en gezien worden, zichzelf kunnen zijn en aan een nieuwe toekomst kunnen werken. Zodat ze weer vertrouwen krijgen in mensen, instanties en hun eigen toekomst, en weer meedoen aan de samenleving.

Vertrouwen, regie voeren over je leven en omgeving vormen de basis voor een waardig menselijk bestaan. Als we spreken over vertrouwen, over het wegnemen van wantrouwen, dan hebben we het over iets dat wederkerig is, iets dat van twee kanten komt. Vertrouwen van bewoners in overheid en instanties, maar zeker ook vertrouwen van overheid en instanties in bewoners. Daarom is wederzijds vertrouwen de basis van onze gezamenlijke aanpak.

RADICALE GELIJKWAARDIGHEID

Groningen-Noord kent, ondanks alle overeenkomsten, ook duidelijke verschillen tussen de wijken en buurten. Ze hebben allemaal hun eigen culturele identiteit, maatwerk is noodzakelijk. De grote gemene deler bij alle succesvolle aanpakken is dat ze aansluiten bij en uitgaan van de bewoners zelf. Willen we ervoor zorgen dat er de komende twintig jaren echt iets verandert in Groningen-Noord, zullen we de bewoners in het middelpunt moeten zetten bij alles wat we doen. Zij zijn het begin- en eindpunt van onze aanpak. Het menselijke en sociale kapitaal dat in deze wijken aanwezig is, moeten we ten volle benutten om een duurzame verandering voor elkaar te krijgen.

Dat vraagt een en ander van onze professionals. Zij moeten weten hoe het werkt in een wijk, wat er speelt, wat bewoners willen, welke problemen bewoners ervaren en wat ze nodig hebben. Dat betekent ook dat een samenhangende aanpak nodig is op alle thema's waarop we, vanuit de behoeften, vragen en wensen van bewoners, acteren. De randvoorwaarde voor elk thema is dat we zorgen voor het ten volle benutten van ervaringskennis in de wijken.

Voor de organisatie borgen we ervaringskennis door het aan ieder thema te koppelen. Dat betekent dat onze bewoners een vaste plek krijgen in het hart van het programma voor Groningen-Noord. En daar zetten we nog een stap in: we gaan die bewoners daarvoor financieel belonen. Radicale gelijkwaardigheid dus, waarbij ieder z'n eigen expertise meebrengt.

DE ZEVEN VINKJES VAN GRONINGEN-NOORD

We hebben er vertrouwen in dat we de komende twintig jaar echt een verschil tot stand kunnen brengen in de wijken die nu achterop dreigen te raken. Dat gaat lukken als we er samen de schouders onder zetten en de bewoners in een gelijkwaardige positie zetten. We zijn dicht bij de bewoners georganiseerd, geven zo de overheid en organisaties een gezicht, we staan naast onze inwoners en laten ze niet vallen. Dat doen we niet alleen op papier, maar ook in de praktijk. Om dit te waarborgen, leggen we alles wat we doen langs de lat met ‘de zeven vinkjes van Groningen-Noord’. Zodat we zeker weten dat we samen de goede dingen doen. We doen het pas goed als we zeven keer een vinkje kunnen zetten. De zeven vinkjes vormen ons keurmerk.

1. Zit in de organisatie- en programmastructuur op iedere positie ervaringsdeskundigheid? Heeft iedere beleidsprofessional een bewoner als buddy? Hebben we ervaringskennis meegenomen in onze besluiten en beleid?
2. Kijken we samenhangend naar onze aanpak? Is gekeken hoe iets uit de thema’s leren, werken, wonen en veilig zijn samenhangt met de andere thema’s?
3. Er is ruimte om dingen uit te proberen, dus ook om fouten te maken en daarvan te leren. Maar als een experiment een succes is, gaan we door en bieden we langjarige zekerheid. Hebben we dit verankerd in onze aanpak?
4. Meten is weten, maar niet zaligmakend. Hebben we onze bewoners ook gevraagd of het werkt?
5. De neiging bestaat om iets dat werkt uit te rollen over alle wijken. Hebben we daarbij rekening gehouden met het specifieke en de culturele identiteit van de wijk?
6. We hebben lief, maar zijn ook streng en durven ons ermee te bemoeien. Hebben we een norm gesteld?
7. We moeten onze successen vieren en zichtbaar maken, ook als ze klein zijn. Hebben we al iets gevierd?

Leren

Ambities formuleren voor de komende 15 tot 20 jaar is werken aan de toekomst van de volgende generatie. De weg daar naartoe is voor kinderen en jongvolwassenen die nu opgroeien in Groningen-Noord een stuk moeilijker dan voor anderen. Juist hier is extra ondersteuning nodig in het omgaan met complex gedrag, het vroeg signaleren en voorkomen van problemen en een versterking van het pedagogisch klimaat. Daarom gaan we ongelijk investeren om gelijke kansen te creëren. Alle kinderen hebben namelijk recht op de beste ontwikkelingskansen met het beste onderwijs, in een veilige omgeving. Opvang en onderwijs wordt op deze manier de grote gelijkmaker en dat zien we terug in onze doelen.

Investeren in jonge kinderen is de beste voorbereiding op de toekomst. We willen een doorgaande leer- en ontwikkellijn realiseren, van –9 maanden tot en met 27 jaar. Een sociaal veilige leer- en leefomgeving is hier voorwaardelijk. We gaan voor kwalitatief goede opvang en goed onderwijs dat op elkaar aansluit en dat de juiste ondersteuning biedt, kansengelijkheid bevordert en tegemoetkomt aan de vraag op de arbeidsmarkt. Om zo kinderen en jongeren uit te dagen en zich te ontwikkelen tot betekenisvolle deelnemers aan onze samenleving. Om ieders talent tot bloei te laten komen en jeugdigen op te leiden tot de vakmensen van de toekomst.

Daarvoor zijn de ouders van groot belang. Zij zijn de rolmodellen voor hun kinderen. Alle kinderen hebben recht op kinderopvang. Maar kinderen die een steuntje in de rug nodig hebben, hebben wel een streepje voor. Als ouders ondersteuning nodig hebben tijdens het opgroeien van hun kinderen, hebben wij een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Andersom verwachten we ook dat ouders betrokken zijn bij het opgroeien, de opvang en het onderwijs van hun kinderen. We willen bovendien de laaggeletterdheid terugdringen en de afstand voor kwetsbare groepen tot de arbeidsmarkt verkleinen.

Op school en op het plein leren kinderen elkaar kennen. Daarom willen we dat een school een afspiegeling vormt van de diverse wijk waarin de school staat. En dan is het goed dat kinderen en jongeren zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen. We willen een school met een rijke en gezonde leeromgeving waarin de ervaringskennis van kinderen en jongeren belangrijk is bij het bepalen van een divers aanbod van sport, cultuur en techniek. Leren gebeurt niet alleen op school, maar ook daarbuiten, op het plein, in de buurt, in de wijk. Daarom is het belangrijk een omgeving en openbare ruimte te hebben die veilig is en uitnodigt tot bewegen.

Werken

Werken, of op een andere manier actief zijn, is een basisvoorwaarde voor het meedoen in de samenleving. Betaald werk dat meer dan lonend is helpt bovendien armoede voorkomen. Als je moeite hebt met rondkomen, is de kans groot dat je minder sociale contacten hebt. En dat je minder tevreden bent met je leven, veel stress ervaart, je minder gezond voelt en dat je het gevoel hebt minder grip op je leven te hebben. In de noordelijke wijken is dat aan de orde van de dag en het aantal mensen dat dat overkomt is veel te groot.

Wij willen dit keren en bewoners bestaanszekerheid bieden. Zodat iedereen over 20 jaar regie op zijn leven heeft. Dat betekent dat bewoners meedoen en hun inkomens verbeteren. Dat schulden worden weggenomen of afbetaald kunnen worden. Dat mensen een vangnet hebben als ze de verkeerde afslag nemen. Dat mensen kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Dat doe je door of te werken of mee te doen op een waardevolle manier. Meedoen loont.

We zorgen ervoor dat jonge inwoners van Groningen-Noord een goed perspectief op de arbeidsmarkt hebben. Jongeren verlaten het onderwijs met minimaal een startkwalificatie en hebben uitzicht op een goede baan. Jonge ouders zijn de rolmodellen voor hun kinderen. We moeten er daarom voor zorgen dat zij en hun kinderen kunnen meedoen in de samenleving.

Werken betekent altijd ‘naar eigen vermogen’. Samen zorgen we ervoor dat er plekken in de wijk zijn waar bewoners naar elkaar omkijken. Dit kan in de vorm van werkleerplekken in wijkbedrijven of bij bedrijven in de wijk. Nabijheid van een werk(leer)plek is vaak een belangrijke voorwaarde voor mensen om aan de slag te gaan. Nieuwe vormen van betaald werk bieden inwoners meer perspectief.

We stellen zoveel mogelijk wijkbewoners in staat om maatschappelijk en economisch mee te doen, zodat ze erop vooruitgaan. We willen bij alles wat we doen eerst mensen met ervaringskennis of mensen uit de wijk een betaalde baan geven. Een wijkbewoner weet vaak beter wat er leeft en speelt in de buurt. Daarnaast willen we dat de meest toegewijde mensen in de noordelijke wijken gaan werken. En dat bewoners, als ze worden ondersteund, met maar één professional te maken krijgen.

Wonen

Wonen in een goede, betaalbare woning, met fijne buren in een aantrekkelijke woonomgeving is een randvoorwaarde voor een gezond en gelukkig leven. Dat is bewoners in de noordelijke wijken helaas niet altijd gegeven. De afgelopen decennia zijn de verschillen in leefbaarheid tussen Groningen-Noord en de rest van de gemeente vergroot. Landelijk beleid, zoals de verhuurdersheffing, het langer thuis wonen van mensen die zorg nodig hebben en de focus van corporaties op huishoudens met lagere inkomens, heeft gezorgd voor minder diverse wijken. De stijgende energieprijzen komen hier dubbelhard aan vanwege de slechtere energetische kwaliteit van de woningen. We moeten deze wijken daarom niet alleen met voorrang verduurzamen maar ook zorgen dat bewoners voldoende inkomen hebben. Er is daarom werk aan de winkel.

De samenstelling van de woningvoorraad is eenzijdig in deze wijken. Er is veel sociale huur en er is een concentratie van kwetsbare groepen. Er is een groeiende behoefte aan wonen met zorg. Door overlast en gevoelens van onveiligheid zien we dat mensen zich terugtrekken of verhuizen als ze die stap kunnen maken. Dit willen we doorbreken. Mensen moeten in hun eigen wijk kunnen blijven wonen en daar een wooncarrière kunnen maken. Tegelijkertijd moeten de wijken ook interessant worden voor nieuwe wijkbewoners.

Daarvoor is het nodig dat we over de grenzen van Groningen-Noord heen kijken. We bekijken de woningvoorraad van de noordelijke wijken in samenhang met de rest van de gemeente. Dat geeft lucht in Groningen-Noord. We willen in de hele stad een gevarieerder woningaanbod per wijk. De veerkracht van een wijk bepaalt welke aanpak nodig is. Dat betekent dat we in sommige ontwikkelgebieden van de gemeente meer sociale huurwoningen willen bouwen en op andere plekken juist meer (betaalbare) koopwoningen. Dat betekent ook dat we specifieker woningen gaan toewijzen. Hiermee willen we een doorbraak creëren waarvan bewoners op korte termijn concreet verschil gaan merken.

Bovendien willen we dat de woonomgeving en de openbare ruimte groen en veilig is en uitnodigt tot ontmoeting. Daarvoor moeten we ruimte maken en is het aanpakken van de openbare ruimte noodzakelijk. We willen dit goed doen en de werkzaamheden zodanig samen en tegelijk uitvoeren dat bewoners dit niet als overlast ervaren. Deze wijkvernieuwing geven we handen en voeten door ervoor te zorgen dat we er letterlijk werk van maken.

Veilig zijn

Als iemand niet meer kan of wil meedoen, gaat-ie andere dingen doen. Dat levert overlast, criminaliteit en onveiligheid op. Het zijn veelal onbedoelde uitingen waar sociaal-maatschappelijke problemen aan ten grondslag liggen. In Groningen-Noord wonen onevenredig veel kwetsbare jongeren en volwassenen, is veel vroegtijdige schooluitval en kennen veel bewoners een stapeling van problemen.

Kinderen die leren hebben toekomstperspectief, mensen die werken hebben bestaanszekerheid. Daarom is het noodzakelijk om, daar waar het niet goed gaat, vroegtijdig signalen op te pikken en preventief te handelen. We bieden jongeren en jongvolwassenen die kwetsbaar zijn perspectief en handvatten, zodat criminaliteit geen optie is en geen grip op hen krijgt. We zetten stevig in op de-escalatie van overlast door mensen met onbegrepen gedrag, door zorg en repressie. Doordat we zorgvuldig en specifieker kwetsbare personen gaan toewijzen, kunnen de vele schouders in de wijk ze beter dragen. Samenleven wordt op deze manier makkelijker. Bewoners voelen zich weer thuis in eigen wijk.

Over twintig jaar wonen mensen met plezier en een veilig gevoel in de noordelijke wijken. Bewoners kijken naar elkaar om en spreken elkaar aan als dat nodig is. De sociale cohesie zorgt voor een veerkrachtige en weerbare buurt, waardoor overlast en criminaliteit geen voedingsbodem hebben. De openbare ruimte is veilig ingericht. Handhaving en ondersteuning zijn verbonden aan elkaar. Professionals begrenzen ongewenst gedrag. Maar ze zorgen ook voor een vangnet als ondersteuning nodig is. Ze zijn aanwezig in de wijk en kennen de bewoners.

Ondermijning werkt ontwrichtend in de noordelijke wijken. Het kenmerkt zich door sociale schade, veroorzaakt door georganiseerde criminaliteit. Inwoners worden geconfronteerd met (ondermijnende) criminaliteit, zowel in de wijk als online. Criminelen maken misbruik van kwetsbare personen. Ook is ondermijnend gedrag zichtbaar door de aanwezigheid van subculturen met eigen ondermijnende regels en normen.

Daarom maken we een vuist tegen ondermijnende criminaliteit. We verstoren de criminele processen en netwerken zowel in de wijk als online. We zijn assertief en weerbaar tegen ondermijnend en crimineel gedrag. Wij doorbreken dit alleen door als professionals en inwoners niet weg te kijken bij overlast en criminaliteit. We nemen op een veilige manier verantwoordelijkheid door te melden en daar waar kan op te treden.

Analyse

GRONINGEN-NOORD

Een belangrijk deel van de meer kwetsbare wijken binnen de gemeente Groningen vormt een aaneengesloten gebied in het noorden van de stad. In een aantal van deze wijken, Selwerd, Indische buurt en De Hoogte, gaven we in 2018 een nieuwe impuls aan de Groninger wijkvernieuwing. Het gebied is één van de focusgebieden waar in het kader van de Regio Deals en het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) samen met het Rijk meerjarig wordt geïnvesteerd in het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid.

In Groningen-Noord wonen zo'n 60.000 mensen in vooroorlogse stadswijken en direct naoorlogse uitbreidingswijken (stempelwijken). Dit zijn de buurten en wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk (samen CBS-wijk Noord-West), Vinkhuizen (onderdeel CBS-wijk Nieuw-West), De Hoogte, Indische Buurt en Professorenbuurt (tezamen CBS-wijk Oud-Noord) en de Oosterparkwijk (CBS-wijk Oosterparkwijk). In deze buurten en wijken staat de leefbaarheid op verschillende onderdelen onder druk en is sprake van een concentratie van kwetsbare huishoudens met veelal gestapelde problematiek.

STAND VAN GRONINGEN-NOORD

Inwoners van Groningen-Noord waarderen de leefbaarheid van de eigen buurt doorgaans minder positief dan elders in de gemeente. De meeste inwoners van Groningen ervaren de eigen buurt als (zeer) prettig, en waarderen het met gemiddeld een 7,5. In Groningen-Noord is dat duidelijk lager, tot een 6,6 in de Indische Buurt. In

Groningen-Noord zien we een ongunstige ontwikkeling van de leefbaarheids-waardering, over een langere periode.

Soortgelijke tendensen zien we op meer-dere thema's in de sociale leefomgeving; men voelt zich vaak minder gehecht aan de eigen buurt en is minder positief over de ontwikkeling van de eigen woonomgeving. De veiligheidsbeleving is structureel nega-tiever dan elders; waar gemeentelijk 19% van de inwoners aangeeft zich wel eens onveilig te voelen in de eigen buurt, varieert dit in Groningen-Noord tussen 25% en 35%. Ook de ervaren overlast, de mate van sociale samenhang en de waardering van de omgang tussen bewoners onderling is ongunstig ten opzichte van het gemiddel-de. Het toenemende aantal signalen over ondermijnende criminaliteit is zorgelijk, omdat de jeugd op steeds jongere leeftijd betrokken wordt en kwetsbare jongeren verleid worden.

Ook de kwaliteit van de fysieke leef-omgeving geeft aanleiding tot zorgen. In Groningen-Noord is de woningvoorraad relatief eenzijdig. Een flink deel bestaat uit sociale huurwoningen en woningen in het 'goedkopere' koopsegment. De waardering van de kwaliteit van de woningen valt hier ook lager uit dan in de rest van de gemeente. Op energetisch vlak blijft de woningvoorraad ook achter. Dit is samen met de kwetsbare sociaaleconomische positie van relatief veel inwoners een serieus probleem.

Op verschillende facetten van het leven van mensen zien we grote verschillen met de rest van de gemeente. Dit heeft gevolgen voor de mate waarin zij mee kunnen doen aan de samenleving. Bewoners ervaren meer sociale en emotionele eenzaamheid. Zowel jongeren als volwassenen hebben meer stress en een verhoogd risico op een angststoornis of depressie. Inwoners van Groningen-Noord waarderen hun eigen leven minder dan elders in de gemeente. De sociaaleconomische positie speelt hierbij een belangrijke rol. Daardoor hebben ze een lagere levensverwachting en minder gezonde levensjaren.

Zo gaf 53% (2020) van de inwoners in een langdurige minimasituatie aan een goede gezondheid te ervaren. Voor niet-minima was dit 80%. De gemeente Groningen staat in het negatieve rijtje als het gaat om inwoners in een (langdurige) armoede-situatie. Gemeentelijk behoorde in 2020 ruim 16% van de huishoudens tot de minima (tot 110% van het beleidsmatig minimum), in Groningen-Noord zien we deze

percentages hoog oplopen, in De Hoogte en de Indische Buurt zelfs boven de 30%. In sommige buurten groeit minstens 1 op de 3 minderjarige kinderen op in armoede. We zien ook dat de huidige energie- en inflatiecrisis de inwoners hard heeft geraakt. In 2020 gaf gemeentelijk 9% van de inwoners aan moeite te hebben met rondkomen, dit steeg in 2022 naar 15%. In Groningen-Noord zien we dit versterkt terug. In De Hoogte steeg dit percentage van 15% naar 26%.

STAPELING VAN MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN

Al deze problemen staan niet op zichzelf. Ze hebben een sterke samenhang en grijpen op elkaar in. In Groningen-Noord woont een groeiende groep kwetsbare mensen. Zij verliezen de aansluiting met het maatschappelijke leven. Ze zijn in toenemende mate afhankelijk van ondersteuning en zorg en raken de regie over het leven kwijt. De corona-, energie- en inflatiecrisis hebben dit proces verder versterkt en versneld, waardoor de verschillen tussen inwoners binnen de gemeente (en binnen de wijken zelf) in korte tijd nog groter zijn geworden. We merken dat de groep die het hoofd nog wel boven water wist te houden, in toenemende mate in de problemen komt.

De cijfers per wijk verbloemen de ontwikkelingen nog een beetje, omdat in meerdere wijken eerder wijkvernieuwing heeft plaatsgevonden. Toen zijn inwoners met een hogere sociaaleconomische status in deze buurten en wijken komen wonen. Dat beïnvloedt de ‘gemiddelde’ cijfers. Er is dus niet alleen sprake van een groeiende kloof tussen het noorden en zuiden van de stad. Ook binnen de wijken zelf zien we de verschillen tussen kansrijk en kansarm toenemen. Deze laatste groep concentreert zich meer en meer in en rond bepaalde straten en buurten in Groningen-Noord.

Wijkvernieuwing op z'n Gronings

Ambitie

We willen dat bewoners van de noordelijke wijken op een gelijkwaardige manier mee-doen en kinderen er met aandacht gezond en veilig opgroeien. Als het nodig is, kunnen ze erop vertrouwen dat ze ondersteund worden door de gemeenschap en instanties. Zodat ze gezond en gelukkig zijn in hun eigen huis, en wonen in een prettige en veilige buurt waar mensen naar elkaar omkijken.

Doelen

Meedoen

- Meer inwoners hebben regie over het eigen leven en kunnen voor zichzelf zorgen en hulp organiseren als het nodig is.
- Meer inwoners hebben een sterk sociaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen.
- Meer inwoners voelen zich betrokken bij de eigen buurt en kunnen meedoen aan de ontwikkeling van hun buurt.
- Meer inwoners hebben meer vertrouwen in de lokale overheid en maatschappelijke instanties en voelen zich gehoord en gezien.

Wat is daar voor nodig?

LEREN

- Minder kinderen en jongeren hebben leer- en ontwikkelingsachterstanden.
- Meer kinderen en jongeren leren op een manier die past en waarmee ze vooruit komen.
- Meer jongeren hebben een passende startkwalificatie en stromen in op de arbeids-markt.

WERKEN

- Meer inwoners hebben een betaalde baan.
- Meer inwoners hebben een eigen, voldoende en stabiel inkomen, zodat ze goed kunnen rondkomen.
- Minder bewoners hebben problematische schulden die de eigen regie in de weg staan.

WONEN

- Meer inwoners hebben een passende en betaalbare woning.
- De woningvoorraad is kwalitatief beter met meer duurzame, energiezuinige woningen.
- De omgeving en voorzieningen in de wijken sluiten beter aan op de behoeften en wensen van bewoners.

VEILIG ZIJN

- Meer inwoners voelen zich veilig, zowel thuis als in hun leefomgeving.
- Er is minder overlast gevend, ondermijnend en crimineel gedrag .
- Kwetsbare bewoners worden weerbaar en beschermd tegen ongewenst gedrag en criminaliteit.

MAATSCHAPPELIJKE COALITIE GRONINGEN-NOORD

Koen Schuiling	Burgemeester en voorzitter maatschappelijke coalitie
Carine Bloemhoff	Gemeente Groningen
Jeroen ten Dam	Gemeente Groningen
Elles Dost	Lefier
Eelco Eikenaar	Gemeente Groningen
Cees-Jan Gieskes	WerkPro
Agnes Groen	Sportcentrum Noord
Ronald de Jong	Gemeente Groningen
Geth Kuin	WIJ Groningen
Akkelys Lukkes	Openbaar Onderwijs Groningen
Wim Moes	Alfa College
Rik van Niejenhuis	Gemeente Groningen
Bert Popken	Gemeente Groningen
Esseline Schieven	Nijestee
Frank Smilda	Politie
Jan Waanders	Het Pand
Klaas van der Wal	Gemeente Groningen

